

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Petra Šuránka v právní věci žalobkyně: **R. N.**, zastoupené Mgr. Ivanou Dvorskou, advokátkou, sídlem 2. odboje 968, Votice, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2024, č. j. 14662-10/2024-900000-317, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 11. 2024, č. j. 37 Ad 2/2024-51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobkyně žalobou brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2024, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Celního úřadu pro Středočeský kraj ze dne 18. 3. 2014. Rozhodnutím ředitele celního úřadu byla žalobkyně propuštěna ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Předchozí tři rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobkyně byla zrušena krajským soudem pro nedostatečně zjištěný skutkový stav.

[2] Krajský soud shledal, že žaloba žalobkyně byla podána opožděně. Rozhodnutí žalovaného bylo zástupci žalobkyně doručeno v souladu s § 176 odst. 5 zákona o služebním

poměru dne 16. 6. 2024, v ten den nabylo právní moci. Podle § 196 odst. 1 zákona o služebním poměru může účastník podat žalobu proti rozhodnutí vydanému podle tohoto zákona do 60 dnů od právní moci rozhodnutí, přičemž § 72 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále též „s. ř. s.“) vylučuje možnost prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby. Žalobkyně tvrzený důvod, pro který podání žaloby zmeškala (nepříznivá dopravní situace), by nadto ani nemohl být vážným omluvitelným důvodem ospravedlňujícím zmeškání lhůty. Žalobu podala žalobkyně osobně na podatelně soudu dne 16. 8. 2024, ačkoli poslední den lhůty byl ve čtvrtek 15. 8. 2024. V reakci na tvrzení žalobkyně v replice, že předchozí žaloby proti rozhodnutím žalovaného podávala v dvouměsíční lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., a nabyla tak legitimní očekávání, krajský soud v odůvodnění usnesení vysvětlil, že předchozí žaloby byly podány ve lhůtě 60 dní od právní moci napadeného rozhodnutí.

[3] Z uvedených důvodů krajský soud žalobu odmítl pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost, v níž odkázala na důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s.

[5] Stěžovatelka zdůraznila, že podání žaloby pro ni bylo značně náročné, neboť má v souvislosti s jednáním žalovaného psychické problémy, pro které je invalidní.

[6] Dále uvedla, že dne 8. 10. 2024 jí byla doručena výzva krajského soudu k zaplacení soudního poplatku. Zároveň obdržela vyjádření žalovaného, v němž bylo uvedeno, že lhůta pro podání žaloby je 60 dní.

[7] Stěžovatelka namítla, že žalovaný v rozhodnutí uvedl, že rozhodnutí je konečné a nelze se proti němu odvolat, poučení o možnosti podat žalobu v rozhodnutí chybí. Vzhledem ke zvláštní lhůtě jde o podstatný údaj.

[8] Stěžovatelka nesouhlasila s krajským soudem, že lhůtu pro podání žaloby nebylo možné prodloužit. Kdyby nebylo možné dle služebního zákona lhůtu pro podání žaloby prodloužit, zákonodárce by to v zákoně o služebním poměru uvedl, jako to učinil v § 72 odst. 4 s. ř. s.

[9] Stěžovatelka doplnila, že první žalobu podala již dne 7. 8. 2014. Krajský soud v předchozím zrušovacím rozsudku potvrdil, že některé kroky žalovaného jsou protiprávní.

[10] Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil.

[11] **Žalovaný** se ve vyjádření ztotožnil se závěrem krajského soudu. Ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. kogentně vylučuje možnost prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby. Žalovaný souhlasil s krajským soudem, že stěžovatelkou uvedené důvody zmeškání lhůty nejsou vážnými omluvitelnými důvody. Žalovaný doplnil, že zákon mu nestanovuje povinnost poučit o možnosti podat správní žalobu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[13] Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[14] Pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí, jímž byla žaloba odmítnuta, přichází v úvahu pouze stížný důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby. Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu či zastavení řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. může obecně spočívat v nesprávném posouzení právní otázky soudem, nebo v nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, zejména skutkových, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek, že došlo k odmítnutí návrhu, a tím i odmítnutí soudní ochrany, ač pro takový postup nebyly splněny podmínky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2016, č. j. 6 As 2/2015-128). Z povahy věci nelze namítat žádné jiné důvody [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005-65].

[15] Nejvyšší správní soud shledal, že napadené usnesení krajského soudu je přezkoumatelné. Krajský soud srozumitelně vysvětlil právní úvahy, na jejichž základě dospěl k závěru o opožděnosti žaloby, a skutkové okolnosti, z nichž krajský soud vycházel, mají oporu ve spisu.

[16] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k věcnému přezkoumání závěru o opožděnosti žaloby stěžovatelky.

[17] Podle § 176 odst. 5 zákona o služebním poměru platí, že *je-li účastník v řízení zastupován, doručuje se rozhodnutí jeho zástupci*.

[18] Podle § 182 odst. 1 zákona o služebním poměru *rozhodnutí, proti kterému již nelze podat odvolání (rozklad), je v právní moci*.

[19] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.

[20] Podle § 196 odst. 1 zákona o služebním poměru *účastník může podat žalobu u soudu proti rozhodnutí, které bylo vydáno v řízení podle tohoto zákona, do 60 dnů od právní moci rozhodnutí*.

[21] Podle § 211 odst. 1 zákona o služebním poměru *lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek*.

[22] Podle § 72 odst. 4 s. ř. s. *zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout*.

[23] Nejvyšší správní soud ve spisovém materiálu ověřil správnost skutkových závěrů krajského soudu. Rozhodnutí žalovaného o odvolání bylo doručeno do datové schránky zmocněného zástupce stěžovatelky (plná moc ze dne 18. 5. 2014) dne 16. 6. 2024. Žalobu

stěžovatelka podala osobně na podatelně soudu dne 16. 8. 2024. Tyto skutečnosti ostatně stěžovatelka ani nerozporuje.

[24] Stěžovatelka rozporuje především závěr krajského soudu, že zmeškání lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí vydanému podle zákona o služebním poměru nelze prominout. Této námitce však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

[25] Z judikatury vyplývá, že lhůta pro podání žaloby je zákonnou procesní lhůtou s propadnými účinky, jejíž nedodržení má za následek ztrátu možnosti tento procesní úkon s úspěchem provést (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2005, č. j. 5 Azs 317/2004-56).

[26] Uvedené platí i v situaci, kdy zvláštní zákon stanovuje pro podání žaloby lhůtu speciální, odlišnou od obecné lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. a zároveň neupravuje odchylku od obecného pravidla dle § 72 odst. 4 s. ř. s., že lhůtu pro podání žaloby nelze prominout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2004, č. j. 1 Ads 4/2004-57).

[27] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že § 196 odst. 1 zákona o služebním poměru upravuje speciálně pouze délku lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí a jen v tomto rozsahu se uplatní zásada přednosti zvláštní normy před normou obecnou. Ze skutečnosti, že zákon o služebním poměru neupravuje možnost prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby, resp. prominutí zmeškání lhůty nezakazuje, nelze dovozovat, že takové prominutí umožňuje. V rozsahu, v jakém zvláštní zákon mlčí, aniž by aplikaci obecné úpravy vylučoval, se použije obecná úprava. Ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. žádný prostor k odstraňování případné tvrdosti zákona neposkytuje (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 5 Afs 11/2011-79, č. 2409/2011 Sb. NSS, ze dne 8. 11. 2017, č. j. 3 As 215/2016-31). Proto se Nejvyšší správní soud již nezabýval otázkou, zda byly v projednávané věci vůbec naplněny podmínky prominutí zmeškání úkonu ve smyslu § 72 odst. 4 s. ř. s.

[28] Pochybením krajského soudu není ani skutečnost, že stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku, ačkoli neměl v tu chvíli najisto postaveno, že žaloba je včasná. Zpětně, se znalostí výsledku řízení se výzva k zaplacení soudního poplatku v daný okamžik jistě jeví jako nadbytečná. Nicméně v případě, že by krajský soud následně zjistil, že žaloba byla podána včas, urychlil by takový postup přípravu věci k rozhodnutí. Takový postup tedy byl, nejen z pohledu soudu ale řízení jako takového, v souladu se zásadou ekonomie řízení. Je běžné, že soudy právě s ohledem na ekonomii řízení kroky směřující k odstranění vad žaloby a naplnění podmínek řízení činí, pokud možno, najednou, a nikoli postupně.

[29] Správní orgány nemají povinnost poučovat o možnosti napadnout rozhodnutí správního orgánu žalobou u správního soudu. Je na vlastní iniciativě účastníka, aby se informoval o možnostech nápravy, pokud chce zvrátit pravomocné správní rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 As 35/2005-61). Žalovanému nevyplývá povinnost poučit o možnosti podat žalobu podle soudního řádu správního (a o speciální lhůtě k podání žaloby) ani z obecné úpravy, ani ze zákona o služebním poměru.

[30] Nejvyšší správní soud chápe stěžovatelčino rozčarování. Je však vázán zákonem, stejně jako byl zákonem vázán krajský soud. Podání žaloby ve lhůtě stanovené zákonem je podmínkou řízení a soud není oprávněn od této podmínky upustit.

pokračování

[31] Za situace, kdy rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni doručeno prostřednictvím zmocněného zástupce dne 16. 6. 2024, šedesátidenní lhůta pro podání žaloby počala běžet dne 17. 6. 2024 a uplynula ve čtvrtek 15. 8. 2024. Žaloba stěžovatelky podaná na podatelně soudu dne 16. 8. 2024 tak byla opožděná.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] S ohledem na shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, pročez ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[33] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první a odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci úspěch, v řízení o kasační stížnosti mu však nevznikly žádné náklady překračující rámec jeho úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu